

De schoolmeester diende de kinderen 'shreven und lesen te leeren'

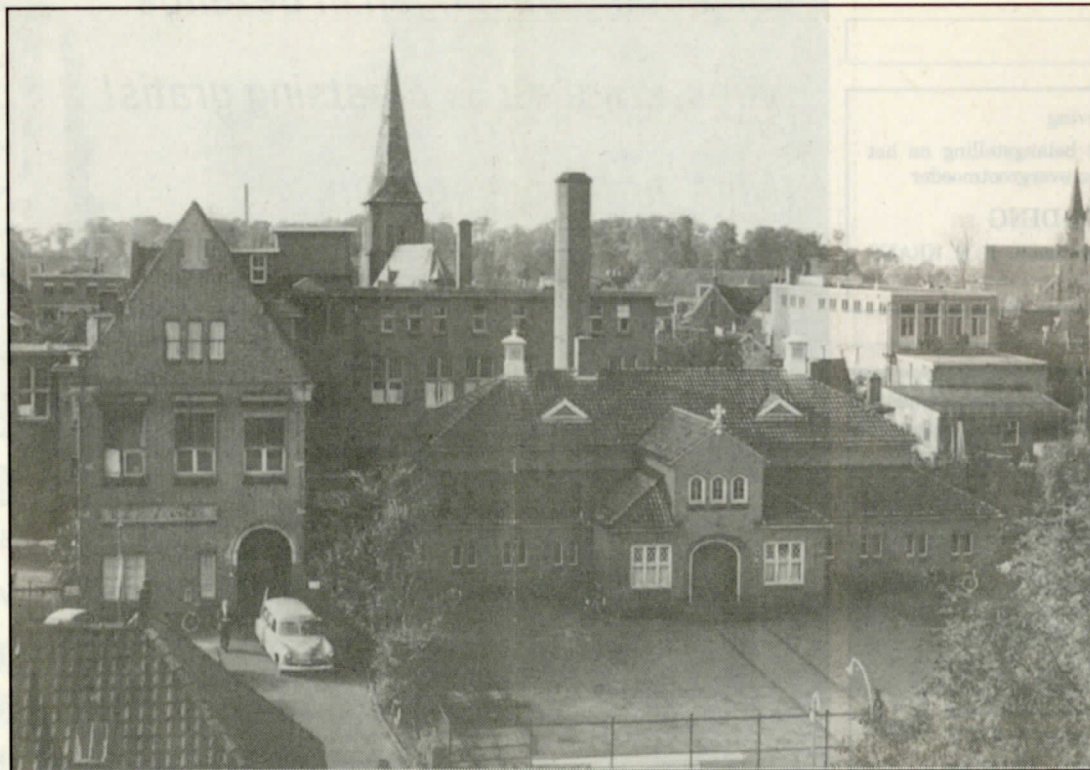
Geduld beloond met jubileumboek Sint Vitusschool

■ WINSCHOTEN - Twee jaar geleden al vierde de katholieke parochie in Winschoten het 75-jarige bestaan van een eigen 'lagere' school. Een jubileumboek van de Sint Vitusschool liet echter enige tijd op zich wachten. Het engelgeduld wordt echter beloond. Historicus Jan Pieter Koers uit Midwolda en Stina Kruizinga uit Winschoten zien hun doorzettingsvermogen beloond in een fraai boek, waarvan zaterdag 14 november het eerste exemplaar wordt aangeboden aan oud-leerling en NOS-Journaal presentator Gijs Wanders.

Door **Hennie Lemein**

Al in 1902 werd de wens geuit een eigen katholieke school op te richten. Giften werden verzameld in een fonds 'ten behoeve van een op te richten Liefdesgesticht of katholieke school'. Dat was geen noviteit, want lager onderwijs werd in Winschoten al sinds de middeleeuwen gegeven. De koster en vicaris waren destijds belast met het onderwijzen van de kinderen. Echter niet hoofdrekenen of taal. Nee, het was enkel van belang dat de kinderen tijdens de mis het *Ave Maria*, *Pater noster* en het *Credo* konden lezen en meezingen.

Het onderwijs dus in dienst

▲ De vroegere rk-school Sint Vitus aan de Gassingel met daarnaast het enkele jaren later gebouwde St. Lucasziekenhuis.

Foto: Archief J. Ponsioen.

van de kerk en het geloof.

Na 1594, toen de katholieke religie vrijwel uit Noord-Nederland verdween, liet de protestantse kerkorde vastleggen dat de kerk een belangrijke taak had op het terrein van onderwijs. En was het voorheen de koster die het lesgeven als nevenfunctie uitoefende, van-

af 1594 werden schoolmeesters benoemd die als nevenfunctie het kosterschap hadden. Voor zover het niet het geval was kreeg elk dorp een school waarin kinderen van alle leeftijden in één klaslokaal les kregen. De schoolmeester diende de kinderen 'shreven und lesen te leeren

en de kinderen in den Heydelbergsche Catechismo, unde kercken gesanck onderwijsinge te doen'.

Onbehagen

Tot het midden van de negentiende eeuw bleef de situatie zo dat het lager onderwijs, zowel bij katholieken als protes-

tanten, voor een groot deel dienstbaar was aan de kerk. Als gevolg van allerlei onderwijswetten nam de burgerlijke gemeente de taken over. Het nieuwe lager onderwijs werd 'openbaar' onderwijs. Alles leek mooi, maar gaandeweg groeide in sommige kerkgenootschappen het onbehagen: het openbaar volksonderwijs was wel érg vrijzinnig. Vooral in gereformeerde kring werd voor christelijk onderwijs in Winschoten geijverd, maar ook het katholieke deel van Winschoten had steeds meer moeite met de wijze waarop onderwijs werd gegeven.

Een voornemen een rooms-katholiek bejaardentehuis te stichten bleek niet haalbaar. Weliswaar hadden de parochianen jarenlang geld ingezameld, de exploitatie bleek een te groot struikelblok. Vandaar dat alle inzet werd gericht op die andere wens. Intekelijsten moesten antwoord geven of de parochianen een eigen school wensten.

Een schenking van het Aartsbisdom in 1916 betekende dat daadwerkelijk aan de uitvoering kon worden begonnen. Aan de Gassingel verwierf de parochie achter de kerk enkele percelen grond. In 1919 kregen bouwmeester G. Lucas uit Ulrum en architect Van Elmpt uit Groningen het groene licht. De bouwkosten

werden geraamd op f. 79.523,15. De heer B. Dölle uit Nijmegen kon in december 1920 worden benoemd tot eerste schoolhoofd. Op 15 augustus 1921 was de school gereed en vond de plechtige inwijding plaats. Het eerste schooljaar kon beginnen met 63 leerlingen.

Tot 1958 werd lesgegeven in de school aan de Gassingel (vanaf '51 was in de houten Austria-school aan de Schönfeldsingel tevens een dependance gevestigd), toen kon aan de Tulpstraat een semi-permanente school in gebruik worden genomen. Op de plek van de Gassingel-school kon het in '26 in gebruik genomen St. Lucasziekenhuis de gewenste uitbreiding realiseren. In '73 reageerden de parochianen uiterst positief op de vraag hoe werd gedacht over de bouw van een nieuwe school. En dus kon in augustus '75 het huidige schoolgebouw aan de Dwingelooweg feestelijk worden geopend.

In de vijftienjarige tijd van de Sint Vitusschool is er veel veranderd. Van een school met streng klassikaal onderwijs naar een instituut waarbij de individuele ontwikkeling van leerlingen centraal staat. Van leesplankje naar computer. In een school waarin de torenhoge autoriteit heeft plaatsgemaakt voor een kindvriendelijke begeleider.

42 6-11-98